

HUMANE SOCIETY INTERNATIONAL

Hà Nội, ngày 07 tháng 4 năm 2020

THƯ NGỎ GỬI CHÍNH PHỦ VIỆT NAM

Về việc đóng cửa các chợ buôn bán ĐVHD, cấm giết mổ, vận chuyển và tiêu thụ ĐVHD nhằm ngăn chặn nguy cơ bùng phát những đại dịch trong tương lai

Chúng tôi hiểu rằng tất cả các nước trên toàn thế giới đang nỗ lực để giải quyết những thách thức về sức khỏe, kinh tế và môi trường do đại dịch COVID-19 gây ra. Tổ chức Humane Society International (HSI) đánh giá rất cao những thành tích ban đầu mà Việt Nam đã đạt được trong cuộc chiến chống đại dịch này. Chúng tôi ghi nhận những hành động tích cực của Chính phủ Việt Nam trong lĩnh vực bảo tồn thiên nhiên và bảo vệ động vật hoang dã: Tổng cục Lâm nghiệp (TCLN) thuộc Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (NN&PTNT) đã có văn bản đề nghị chính quyền các tỉnh thành kiểm soát buôn bán động vật hoang dã để ngăn chặn vi rút corona lây lan theo tinh thần thực hiện Chỉ thị số 05/CT-TTg ngày 28/1/2020 của Thủ tướng Chính phủ về phòng, chống dịch COVID-19, ngày 6 tháng 2 năm 2020. Bên cạnh đó, ngay sau khi nhận được thư ngỏ của 14 tổ chức, trong đó có tổ chức HSI về việc kêu gọi Chính phủ Việt Nam có những hành động cụ thể tăng cường kiểm soát buôn bán ĐVHD và cấm tiêu thụ ĐVHD nhằm góp phần ngăn chặn đại dịch COVID-19, thủ tướng đã có công văn chỉ đạo số 1744/VPCP-KGVX yêu cầu Bộ NN&PTNT phối hợp với các Bộ ban ngành liên quan soạn thảo một chỉ thị về nghiêm cấm, mua bán, tiêu thụ ĐVHD trình thủ tướng trước ngày 01/04/2014. Chúng tôi cũng hoan nghênh việc Bộ NN&PTNT đã nhanh chóng phác thảo một chỉ thị để Thủ tướng xem xét đúng thời hạn. Nhân Ngày Sức Khỏe Thế giới, với mong muốn ngăn chặn sự bùng phát của những đại dịch tương tự COVID-19, chúng tôi đề nghị Chính phủ Việt Nam tiếp tục có những hành động cụ thể hơn, quyết liệt hơn, thể hiện vai trò dẫn đầu trong việc ngăn chặn sự bùng phát của những đại dịch tương tự trong tương lai.

Đại dịch COVID-19, giống như Hội chứng hô hấp cấp nghiêm trọng (SARS) trước đây, bắt nguồn từ chợ buôn bán ĐVHD ở Trung Quốc. Ngay sau khi dịch SARS bùng nổ vào năm 2002, chính phủ Trung Quốc đã đóng cửa tạm thời các chợ buôn bán ĐVHD, nhưng đã cho phép mở lại ngay khi dịch SARS có dấu hiệu tạm lắng. Hậu quả của hành động này là sự bùng phát trở lại của dịch SARS chỉ sau vài tháng khi các chợ buôn bán ĐVHD tái hoạt động.

Trong những năm qua, các nhà khoa học đã nhiều lần cảnh báo rằng chợ ĐVHD không chỉ ở Trung Quốc mà tại nhiều quốc gia khác trên thế giới chính là những “quả bom hẹn giờ” và

Celebrating Animals | Confronting Cruelty
Worldwide

1255 23rd St. NW, Suite 450 Washington, DC 20037 info@hsi.org www.hsi.org

chỉ chờ đợi những cơ hội lý tưởng để các chủng vi rút corona tại đó sẽ gây ra một đại dịch mới. Báo cáo tổng hợp đính kèm thư này chỉ ra mối liên hệ giữa chợ buôn bán ĐVHD và quá trình hình thành đại dịch thông qua các bằng chứng khoa học về mối quan hệ qua lại giữa chợ ĐVHD và các dịch bệnh truyền nhiễm có nguồn gốc từ động vật. Tất cả chúng ta, không kể nước phát triển hay đang phát triển, đang phải trả giá vì không chú ý đến những cảnh báo rõ ràng này.

Để chống lại sự lan truyền của đại dịch COVID-19, Trung Quốc một lần nữa đã tạm thời đóng các chợ ĐVHD (*mặc dù trong phạm vi điều chỉnh của lệnh này, một danh sách dài các loài không trong diện kiểm soát nhưng nhiều loài trong số chúng được biết đến là có mang chủng vi rút corona*) và cấm tiêu thụ động vật hoang dã làm thực phẩm, nhưng những chợ này đã quay lại hoạt động trong vài ngày trở lại đây. Các tổ chức bảo vệ động vật ở Trung Quốc đã kêu gọi chính phủ Trung Quốc mở rộng phạm vi áp dụng của lệnh cấm, bao gồm tất cả các động vật hoang dã, bị buôn bán và tiêu thụ dù cho bất cứ mục đích nào và điều chỉnh lệnh này thành lệnh cấm vĩnh viễn.

Nếu các quốc gia trên thế giới không chung tay, phối hợp đóng cửa các chợ ĐVHD trên toàn cầu, thì sự bùng phát của đại dịch giống SARS-COVID- 2 là một điều chắc chắn sẽ xảy ra. Hôm nay, vào Ngày Sức khỏe Thế giới, vô cùng đồng cảm với những thiệt hại về kinh tế và sức khỏe con người mà Việt Nam cũng như các nước khác phải đối mặt, Tổ chức Humane Society International kêu gọi chính phủ Việt Nam cam kết thực hiện các hành động cụ thể:

1. Xác định và đóng cửa ngay lập tức các chợ và địa điểm có buôn bán ĐVHD.
2. Ban hành lệnh cấm tiêu thụ ĐVHD với bất cứ mục đích nào (sử dụng để lấy thịt, làm cảnh, lấy da, làm thuốc đông y hoặc trưng bày trong các vườn thú hay bộ sưu tập tư nhân,...). Bên cạnh đó, lệnh cấm này nên bao gồm cả ĐVHD bị săn bắt từ tự nhiên và loài bị nuôi nhốt vì những loài này thường bị tráo đổi, chà trộn trong quá trình buôn bán và vận chuyển.
3. Tổ chức kiểm tra trên diện rộng các cơ sở nuôi động vật hoang dã, kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm các vi phạm và thu hồi mã số, giấy phép theo đúng quy định của pháp luật, nhất là vi phạm về nguồn gốc xuất xứ động vật gây nuôi; lập và duy trì cơ sở dữ liệu về các cơ sở nuôi ĐVHD vì mục đích thương mại, đặc biệt là cơ sở nuôi các loài ĐVHD thuộc Danh mục loài động vật rừng, thực vật rừng nguy cấp, quý, hiếm ban hành kèm theo Nghị định số 06/2019/NĐ-CP ngày 22/01/2019 và các loài thuộc Phụ lục I và II CITES; chỉ đạo các cơ sở nuôi gắn chip điện tử hoặc thực hiện hình thức đánh dấu mẫu vật phù hợp với các loài trên và công khai trên công thông tin điện tử của Bộ một cách minh bạch để toàn xã hội theo dõi, giám sát. Bắt đầu thực hiện ngay các chiến lược giáo dục công chúng về những rủi ro của việc buôn bán và tiêu thụ ĐVHD đối với sức khỏe con người.
4. Cấm buôn bán động vật hoang dã, bao gồm xuất nhập khẩu ĐVHD, đặc biệt là động vật có vú và chim vì chúng mang các chủng vi rút corona.

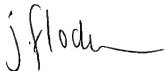
5. Cam kết phối hợp với chính phủ các nước khác nhằm tăng cường chia sẻ thông tin và chính sách, hướng tới mục tiêu chung là loại bỏ nguy cơ bùng phát đại dịch tương tự COVID 19 mà có liên quan trực tiếp đến nạn buôn bán ĐVHD cũng như các chợ ĐVHD.
6. Đẩy mạnh truyền thông về giảm nhu cầu sử dụng ĐVHD trái pháp luật; không sử dụng động vật hoang dã có nguồn gốc bất hợp pháp; thực hiện chiến dịch truyền thông nâng cao nhận thức cho cộng đồng về những rủi ro trong việc tiêu thụ động vật hoang dã đối với sức khỏe cộng đồng và cá nhân, ảnh hưởng đến kinh tế và môi trường.

Liên quan đến khuyến nghị số 5, chúng tôi lưu ý rằng Tổ chức Thú y Thế giới (OIE) đã thành lập một nhóm tư vấn không chính thức [1] về đại dịch COVID-19 và mối quan hệ tương tác giữa người và động vật. Chúng tôi kêu gọi các chính phủ đề nghị nhóm này trở thành một nhóm hoạt động chính thức, với sự tham gia bắt buộc của các chuyên gia liên quan từ nhiều nước cũng như các cơ quan liên chính phủ (bao gồm Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) và Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp của Liên Hợp Quốc (FAO), Ủy ban Codex Alimentarius). Nhóm chính thức cần có phạm vi hoạt động rõ ràng, các điều khoản và ngân sách nhằm đảm bảo nhóm sẽ cung cấp những chỉ dẫn, lời khuyên hữu ích và rõ ràng dựa trên bằng chứng khoa học cho các chính phủ về chủ đề buôn bán động vật hoang dã và phòng chống đại dịch.

Humane Society International cũng đề nghị triệu tập một nhóm hoạch định chính sách cấp cao liên chính phủ được giao nhiệm vụ xem xét và triển khai các hành động chính sách cần thiết liên quan nhằm giảm thiểu rủi ro từ hoạt động buôn bán động vật hoang dã/vi rút corona. Mặc dù đại dịch như COVID-19 có thể chỉ bắt nguồn từ một quốc gia duy nhất, nhưng tác động của chúng là toàn cầu và do đó cần phải có những hành động mang tính toàn cầu.

Cảm ơn quý vị đã xem xét các đề xuất này, chúng tôi sẽ rất vui được trao đổi thêm với quý vị về nội dung này.

Kính thư,

Jeffrey Flocken
President
Humane Society International

[1] <https://www.oie.int/en/scientific-expertise/specific-information-and-recommendations/questions-and-answers-on-2019novel-coronavirus/>